

สรุปผลการจัดการความรู้ของสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร ประจำปี ๒๕๕๕

การดำเนินงานการจัดการความรู้ของหน่วยงาน

- วิธีการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ของสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร ปี ๒๕๕๕

โดยใช้เวที สัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับอำเภอ DW จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ณ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร มีผู้เข้าร่วม ๘๕ ราย

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ณ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร มีผู้เข้าร่วม ๕๐ ราย

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร มีผู้เข้าร่วม ๕๐ ราย

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ณ อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร มีผู้เข้าร่วม ๘๘ ราย

- ประเด็นการดำเนินการจัดการความรู้ จำนวน ๕ เรื่อง ดังนี้

๑. ระบบข้อมูลการเกษตร

๒. การบริหารจัดการศัตรูพืชชุมชน

๓. การพัฒนาระบบกระจายผลผลิต (ผลิตไม้ผลนอกฤดู มังคุด ลองกอง)

๔. การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๕. การดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต

สรุปผลองค์ความรู้ จากการดำเนินงานจัดการความรู้ที่ได้ ดังนี้

๑. ระบบข้อมูลการเกษตร

สภาพปัญหา

1. ข้อมูล ทบก.และ รต. ไม่สอดคล้องกัน
2. ข้อมูล ทบก.ไม่เป็นปัจจุบัน
3. เกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือในการขึ้นทะเบียน
4. นิติบุคคลไม่ขึ้นทะเบียน เช่น บริษัทปาล์มน้ำมัน
5. เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ/สับสนในการปฏิบัติ
6. ขาดความร่วมมือจากผู้นำชุมชน เช่น อบต. ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน
7. ผู้บริหาร ไม่ยืนยันว่าเป็นข้อมูลที่ต้อง ขอบยอมรับว่าเป็นข้อที่ต้องแก้ไข

แนวทางการดำเนินงานระบบข้อมูลการเกษตร

สาเหตุของปัญหา	ข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข
1. เกษตรกรไม่ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง - ผู้ให้ข้อมูลไม่ใช่คนเดิม - อายุมากจำไม่ได้ - กลัวเรียกภาษี - บุกรุกป่า 2. กระบวนการและระยะเวลาเร่งด่วน 3. เกษตรกรไม่เห็นความแตกต่างในการที่มากขึ้น ทะเบียนเกษตรกรกับไม่มากขึ้น	1. ปรับปรุงข้อมูลทั้ง 2 ระบบ ให้สอดคล้องกัน 2. ผลักดันให้มีกฎหมายรองรับ 3. ให้ส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญกับภารกิจที่ถ่ายโอน 4. จัดทำข้อมูลเป็นรายพื้นที่ 5. ให้ยึดข้อมูลจาก ทบก. และปรับข้อมูล รต. ให้สอดคล้องกัน 6. ทบทวนบทบาทของ สบกด. อกม. และสภาเกษตรกร ในการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ 7. ให้ยืนยันข้อมูลของทางเกษตร ว่ามีความถูกต้อง เนื่องจากมีหลักฐานในการพิสูจน์ได้

๒. การบริหารจัดการศัตรูพืชชุมชน

1) การจัดการศูนย์บริหารศัตรูพืชชุมชน

สภาพ ปัญหา /สาเหตุ

1. เกษตรกรมีภูมิสำเนาห่างไกลกัน
2. ไม่ทราบวิธีการผลิตและขยายพันธุ์ศัตรูพืช

แนวทางการแก้ไข

1. คัดเลือกเกษตรกรที่สนใจและสมัครใจ
2. ติดต่อประสานศูนย์บริหารศัตรูพืช จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นวิทยากร

2) การบริหารงบประมาณ แปลงเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต แปลงละ 58,000 บาท

2.1 ซื้อปุ๋ยเคมี 12,000 บาท

2.2 ซื้อปุ๋ยอินทรีย์ 12,500 บาท

2.3 จัดทำป้ายแปลง ขนาด 1 x 1.5 เมตร 2,500 บาท

2.4 จัดทำนิทรรศการเกี่ยวกับศัตรูพืชของมะพร้าว 2 ชุด 9,000 บาท

2.5 ค่าตรวจวิเคราะห์ดิน 1,500 บาท

2.6 ทัศนศึกษา 20,500 บาท

3) การดำเนินงานจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการศัตรูพืชชุมชน (มะพร้าว)

3.1 จัดตั้งศูนย์ อำเภอละ 1 ศูนย์ ยกเว้น อำเภอพะโต๊ะ ไม่มีการจัดตั้ง และอำเภอ

ปะทิว มีการจัดตั้งทุกตำบล รวม 13 ศูนย์

3.2 ศูนย์ฯ มีสมาชิก 30 คน

3.3 อบรมถ่ายทอดความรู้ 2 ครั้งๆ ละ 1 วัน

3.4 จัดนิทรรศการ 2 ชุด /ศูนย์

4) การดำเนินงานแปลงต้นแบบ 1 แปลง 5 ไร่

4.1 ควรเป็นแปลงเสื่อมโทรม

4.2 มีปัญหาการระบาดของแมลงค้ำหนาม

4.3 มีความต้องการผลผลิต

4.4 ใช้เป็นแปลงสำรวจการระบาดของศัตรูพืชได้ดี

4.5 มีการรายงานทุกวันพุธของสัปดาห์

4.6 มีการตรวจวิเคราะห์ดิน

4.7 มีการจัดทำป้าย ขนาด 1 x 1.5 เมตร

5) ผู้เข้าร่วมโครงการ

5.1 เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปลูกมะพร้าว

5.2 มีภูมิปัญญาใกล้เคียงกัน

5.3 มีปัญหาด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

5.4 ต้องการความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว

๓. การพัฒนาระบบกระจายผลผลิต

การผลิตไม้ผลนอกฤดู (มังคุด ลองกอง) มีรายละเอียดดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมหลังการเก็บเกี่ยว

หลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต เดือนสิงหาคม-กันยายน ให้ทำการตัดแต่งกิ่ง แล้วใส่ปุ๋ย 15-15-15 หรือ 16-16-16 หลังจากนั้นใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก หรือ โดโลไมท์ (โดโลไมท์ 2 ก.ก./ต้น, ปุ๋ยคอก 20-30 ก.ก./ต้น, ปุ๋ยเคมี 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 2ก.ก./ต้น)

ใช้สารเร่งทางใบ ใช้ไทโอยูเรีย 400 กรัม+น้ำตาลกลูโคส 200 กรัม+น้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่น ในช่วงเย็น

2) การสะสมอาหารให้ใบแก่

โดยใช้ปุ๋ยสูตร 0-52-34 อัตราส่วน 500-600 กรัม+กรดอะมิโน 200 กรัม+น้ำ 200 ลิตร พร้อมใส่ปุ๋ย 8-24-24 อัตรา 2 ก.ก./ต้น ก่อนใส่ปุ๋ยต้องทำความสะอาดโคนให้ โลงเตียน หลังจากนั้นไม่ควรรดน้ำ

3) ส่งเสริมและพัฒนาการออกดอก ให้สังเกตจากลักษณะของใบ ดูจากลักษณะของก้านใบที่ยาวกร่ง ปลายใบบิด 20 วัน หลังจากนั้นให้น้ำเต็มที่ 3-5 วัน ให้สังเกตปลายใบจะเต่งขึ้น ให้น้ำ ครั้งที่ 2 (พอเปียกไม่แฉะ) ให้สังเกตต่ออีก 7 วัน ว่าจะเริ่มแทงช่อดอกหรือไม่ ให้น้ำต่อ 3-5 วัน/ครั้ง

- 4) การจัดการเพิ่มผลผลิต นิตยาป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟ ไรแดง
- ใช้ปุ๋ยสูตร 13-0-46 จำนวน 1 ลิตร ผสมน้ำ 200 ลิตร
 - ใช้ปุ๋ยสูตร 13-13-21 จำนวน 2 ก.ก./ต้น

5) การจัดการบำรุงผล ให้น้ำตามปกติ

6) การเพิ่ม คุณภาพผลผลิต หมั่นสำรวจตรวจ นับศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ ป้องกันกำจัดโดยวิธีผสมผสาน

๔. การขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร ให้มีการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดทำเป็นรูปแบบจุดสาธิต ภายในบริเวณสำนักงานเกษตรจังหวัด บริเวณสำนักงานเกษตรอำเภอ มีผลการดำเนินงานในแต่ละสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

1) อำเภอปะทิว

- ผลการดำเนินงาน มีการปลูกผักหวาน บวบ มะระ แดงกวา กวางตุ้ง ส้มจี๊ด ข่า ข้าวโพด

- ผลที่ได้รับ เกิดความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ของเจ้าหน้าที่ นำผลผลิตมาใช้ในการประกอบอาหารกลางวัน แบบโครงการเกษตรอาหารกลางวันในโรงเรียน ตชด. ทำให้เกิดความสุข ประหยัด และปลอดภัยจากการบริโภคผักที่ปลูกเอง

- ปัญหา อุปสรรค สำนักงานไม่มีรั้ว มักถูกขโมยมาเก็บผลผลิตอยู่เป็นประจำ

2) อำเภอท่าแซะ

- ผลการดำเนินงาน ปลูกมะนาวในท่อซีเมนต์ ปลูกพริก มะเขือยาว มะเขือเปราะ เลี้ยงปลาในสระรอบสำนักงานฯ

- ผลที่ได้รับ มีการเตรียมสื่ออย่าง เตรียมปลูกผัก ผักมีการปลูกโดยเจ้าหน้าที่ ที่มีบ้านพักอยู่หลังสำนักงานฯ ผักที่ได้ใช้บริโภคในครัวเรือน และนำออกจำหน่าย เป็นการเสริมเพิ่มรายได้

3) อำเภอเมืองชุมพร

- ผลการดำเนินงาน มีการปลูกผักในสื่ออย่างรถยนต์ เช่น ส้มจี๊ด คะน้า พริก กวางตุ้ง กะเพรา ใบชะพลู โหระพา แมงลัก

- แนวทางการดำเนินงาน ปลูกพืชผักที่เป็นไม้เลื้อยบริเวณริมรั้ว เช่น ถั่วพู ถั่วฝักยาว ปลูกผักหวาน ผักเหลียง

- การจัดการ เจ้าหน้าที่ทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันปลูก ขายผักที่เหลือจากการบริโภค นำเงินมาจัดซื้อพันธุ์ผักเพื่อให้มีผักไว้บริโภคตลอดปี

4) อำเภอสวี

- ผลการดำเนินการ ยังไม่มีการดำเนินการ

- แนวทางการดำเนินการ ปลูกผักใส่ถุงดำ กระจ่าง บริเวณในสำนักงานฯ

- ปัญหา สภาพพื้นที่ไม่อำนวย มีการเหยียบย่ำจากนักเรียนที่มักใช้เป็นที่สัญจรและชุมชนนักเรียน

5) อำเภอทุ่งตะโก

- การดำเนินงาน มีสวนป่าล้อมของสำนักงาน

- ปัญหาอุปสรรค มีไก่ หมู สุนัข ขอบคุ้ยเขี่ย ทำให้ยากแก่การปลูกผัก

6) อำเภอหลังสวน

- การดำเนินงาน มีการปลูกพืชผัก เช่น พริก มะเขือ ตะไคร้ มะกรูด มะละกอ ส้มจี๊ด ใก้พื้นเมือง

- แนวทางการดำเนินงาน ปลูกชะอมริมรั้ว 200 ต้น

- ปัญหาอุปสรรค มีน้ำท่วมขัง

- จุดดูงานของอำเภอหลังสวน มี 3 จุด

+ ต.ท่ามะปลา ศูนย์เรียนรู้ท่ามะปลาโมเดล ของ นายมนูญ นาคกล่อม

+ ต.วังตะกอก ศูนย์เรียนรู้วังตะกอก ของ กำนันเควี๊ด ประวิทย์ ภูมิระวี

+ ต.บ้านควน ศูนย์เรียนรู้บ้านควน หมู่ 12

7) อำเภอละแม

- การดำเนินงาน มีการปลูกพืชผักรอบๆ สำนักงาน เช่น พริก คื่นช่าย ข่า กวางตุ้ง ผักชีฝรั่ง ปูเล่ ผักเหลียง โหระพา กระเพรา แมงลัก ชะอม ผักหวาน ในตำบลที่มีศูนย์เรียนรู้ ตำบลทุ่งหลวง พืชผักที่ปลูก นำไปเป็นวัตถุดิบทำเครื่องแกงของกลุ่มแม่บ้าน

- ปัญหาอุปสรรค สภาพดินหลังสำนักงานเป็นดินทราย ขณะนี้ใช้ปุ๋ยเพื่อปลูกปรับสภาพดิน

8) อำเภอพะโต๊ะ

มีการปลูกพืชผักสวนครัวลงแปลงรอบสำนักงาน เช่น มะเขือ บวบ พริก ตะไคร้ โหระพา ผักบุ้ง ถั่วฝักยาว ผักเหลียง ตำลึง เป็นต้น

9) สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

- การดำเนินงาน ปลูกมะนาวในท่อซีเมนต์ ปลูกพริกใต้ต้นมะนาว ปลูกผักบุ้งใต้ต้นมะพร้าว ปลูกดาวเรืองหน้าสำนักงาน ปลูกโหระพาในยางรถยนต์ ปลูกผักเหลียงหลังโรงครัว พืชอื่นๆ ได้แก่ ส้มจี๊ด ชะอม ผักหวาน มันปู ผักคั่ว ผักปลัง มะกอก มะเขือ มะเขือยาว กวางตุ้ง มะละกอฮอลแลนด์ กล้วยหอมทอง มีการรับประทานอาหารเที่ยงทุกวัน มีถึงหมักเศษอาหาร

- แนวทางการดำเนินงานในอนาคต เพาะเห็ดนางฟ้า โรงปุ๋ยหมักชีวภาพ เพื่อจัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรมาดูงานแล้วจะนำไปประยุกต์ใช้

สรุปผลการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียง

- เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ มีความรู้เพิ่มเติม มีแนวทางไปปรับปรุงศูนย์ ฯ อำเภอตำบล และจุดประกายความต้องการปลูกพืชผักสวนครัว นำสู่การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ มีผักปลอดภัยไว้บริโภคและวิธีประยุกต์นำไปเป็นงานส่งเสริมการเกษตรต่อไป

- ให้ทุกสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำป้ายศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และภาพสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เน้นภาพปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๕. การดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต ให้แก่เกษตรกร “โดยใช้ปุ๋ยสั่งตัด”

หลักคิด การปลูกพืชทุกชนิด ต้องอาศัยธาตุอาหาร พืชจะนำธาตุอาหารไปสร้าง ความเจริญเติบโต ทำให้วัสดุปลูกพืชสูญเสียธาตุอาหาร โดยเฉพาะธาตุหลัก คือ NPK เกษตรกรจึง ต้องใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ เพิ่มลงไปวัสดุปลูกพืช ปุ๋ยเคมีที่เกษตรกรนิยมใช้ส่วนใหญ่เป็นปุ๋ยเคมี สูตรที่มีขายในท้องตลาดโดยทั่วไป ดังนั้น จะพบว่าธาตุอาหารบางตัว ยังมีอีกมากภายในวัสดุปลูก ทำให้เกษตรกรต้องมีการลงทุนเพิ่มขึ้น และเป็นการลงทุนที่สูญเปล่า

หลักวิชาการ การเก็บตัวอย่างดินมาวิเคราะห์หาค่าธาตุอาหารก่อนการปลูกพืช สามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยได้มาก โดยเฉพาะสูตรปุ๋ยตามคำแนะนำ หรือที่เรียกว่า “ปุ๋ยสั่งตัด” จะช่วยลดปริมาณและค่าใช้จ่ายปุ๋ยลง เป็นการลดต้นทุนให้แก่เกษตรกร พร้อมนี้หากมีการใส่ ปุ๋ยอินทรีย์ที่เกษตรกรผลิตได้เอง จะยิ่งเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน ได้มากขึ้น

หลักปฏิบัติ

- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรแนะนำให้เกษตรกรจัดเก็บ/รวบรวม จัดส่งตัวอย่างดินไปวิเคราะห์หาค่าธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน พร้อมแนะนำให้เกษตรกรใส่ปุ๋ยให้แก่ ดินพืชตามผลค่าวิเคราะห์ของดิน
- จัดทำแปลงตัวอย่าง แปลงปลูกพืชที่ดำเนินการใช้ปุ๋ยสั่งตัด
- นำเสนอข้อมูลแปลงตัวอย่าง เผยแพร่ประชาสัมพันธ์
